

Επισκόπηση εξελίξεων Οκτώβριος 2016

Αν και τα στοιχεία αφίξεων στην χώρα παρουσιάζουν σημαντική αύξηση, για τα στοιχεία των εσόδων παρατηρείται σημαντική μείωση. Συγκεκριμένα, τον Σεπτέμβριο οι αεροπορικές αφίξεις στα κυριότερα αεροδρόμια κατέγραψαν αύξηση +12,9% στα Περιφερειακά Αεροδρόμια και +14,3% στην Αθήνα ενώ για το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου οι αντίστοιχες μεταβολές είναι +7,6% και +7,6%. Επίσης, οι οδικές αφίξεις κατέγραψαν αύξηση +14,4% έναντι του περσινού Σεπτεμβρίου, περιορίζοντας την συνολική μείωση στο -1,3% μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου. Όμως, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας (έως και τον Αύγουστο), οι εισπράξεις δείχνουν σημαντική υστέρηση: οι εκτιμήσεις του Αυγούστου δείχνουν αύξηση των αφίξεων κατά 1,8% και μείωση των εισπράξεων κατά -9,2%. Αντίστοιχα, για το τρέχον έτος έως και τον Αύγουστο τα στοιχεία της ΤτΕ δείχνουν αύξηση αφίξεων κατά 1,3% και μείωση εισπράξεων κατά -7,1%.

Αύξηση αφίξεων αλλά μείωση εισπράξεων

Αναμφισβήτητα σημαντικό ρόλο στην μείωση των εσόδων παρά την αύξηση των αφίξεων φέτος έπαιξε η καθυστερημένη είσοδος της Ελλάδας στην τουριστική αγορά με προσφορές last minute. Οι προσφορές αυτές σε ένα περιβάλλον υπερφορολόγησης δημιουργούν ένα ζοφερό επιχειρηματικό περιβάλλον για πληθώρα τουριστικών επιχειρήσεων. Όμως, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο Στατιστικό Δελτίο υπάρχει και γενικευμένη μείωση της ΜΚΔ των επισκεπτών. Συγκεκριμένα, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία έως και τον Ιούλιο 2016, παρατηρείται γενικευμένη μείωση -3% έως -4% σε όλους τους προορισμούς της Μεσογείου (Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος). Σε αντίθεση με την Ελλάδα, στις άλλες χώρες η αύξηση των αφίξεων ήταν σημαντικά μεγαλύτερη ώστε, παρά την μείωση της ΜΚΔ, να υπάρχει και αύξηση των εισπράξεων.

Η μείωση των εισπράξεων οφείλεται στις αυξημένες πωλήσεις last minute και στην γενικευμένη μείωση ΜΚΔ στους μεσογειακούς προορισμούς. Οι μειωμένες τιμές σε συνδυασμό με την υπερφορολόγηση δημιουργούν ασφυκτικές οικονομικές συνθήκες για τις επιχειρήσεις και τις επενδύσεις

Αξιοσημείωτο είναι πάντως ότι σύμφωνα με την ΤτΕ, το σύνολο των επισκεπτών της χώρας, ξεπέρασε τον Αύγουστο για πρώτη φορά τα 5 εκ., πλησιάζοντας το 50% του πληθυσμού της χώρας και αποτυπώνοντας την ελκυστικότητα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος.

Η ελκυστικότητα αυτή αποτυπώνεται

- αφενός στην δυνατότητα που έχει ο εισερχόμενος τουρισμός να κατάγρψει 35 εκ. αφίξεις και € 20 δισ. εισπράξεις στην επόμενη πενταετία υπό την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι θα αρθούν τα φορολογικά αντικίνητρα στο τουριστικό επιχειρείν και δημιουργηθεί το κατάλληλο επενδυτικό περιβάλλον και περιβάλλον λειτουργίας των επιχειρήσεων,
- αφετέρου στο αυξημένο το επενδυτικό και επιχειρηματικό ενδιαφέρον για ξενοδοχειακές επενδύσεις, ειδικά στις υψηλές κατηγορίες, κυρίως στην Αθήνα αλλά και σε άλλους προορισμούς της χώρας.

Οι αφίξεις Αυγούστου ξεπέρασαν τα 5 εκ. καταδεικνύοντας την ελκυστικότητα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος και της δυνατότητάς του να προσφέρει €20 δισ. έσοδα το 2021

Αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον για luxury resorts και ξενοδοχεία στην Αθήνα

Ευρύτερα, τα μεγέθη της ελληνικής οικονομίας παρουσιάζουν περαιτέρω βελτίωση, σε τέτοιο βαθμό ώστε το ΔΝΤ να μεταβάλει την πρόβλεψή του για το 2016 από ύφεση σε στασιμότητα. Συγκεκριμένα, ο Προϋπολογισμός εκτελείται πολύ καλύτερα του αναμενομένου (αναμένεται πρωτογενές πλεόνασμα 1,8% έναντι στόχου 0,5%)¹, τα έσοδα από Ναυτιλία – που η δραματική μείωση τους το 2016 αποτέλεσε τον λόγο μείωσης του ΑΕΠ της χώρας – παρουσιάζουν αύξηση 19,2% το 2μηνο Ιουλίου – Αυγούστου και υπερκαλύπτουν την μείωση των τουριστικών εσόδων, η πορεία των εξαγωγών σε σταθερές τιμές είναι σταθερά ανοδική (+2,4% το 1ο 6μηνο και +7,0% τον Ιούλιο και Αύγουστο), η μεταποίηση αυξήθηκε κατά 6,2% τον Ιούλιο-Αύγουστο και κατά 4,8% από τον Ιανουάριο έως τον Αύγουστο και οι λιανικές πωλήσεις τον Ιούλιο αυξήθηκαν κατά 9,7% ενώ το ΙΟΒΕ κατέγραψε βελτίωση του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος που οφείλεται κυρίως στην βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Επίσης, οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις το 1ο 8μηνο ανήλθαν σε 1,37 δισ. και αναμένεται να αυξηθούν περαιτέρω με τις ιδιωτικοποιήσεις που είναι σε εξέλιξη.

Τέλος, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΡΓΑΝΗ, η αύξηση της απασχόλησης (+245.605 θέσεις εργασίας) το πρώτο εννεάμηνο αποτελεί την υψηλότερη καταγεγραμμένη επίδοση από το 2001 για το διάστημα αυτό. Οι εξελίξεις αυτές δείχνουν ότι το δημοσιονομικό πακέτο των € 5,4 δισ. που επιβλήθηκε, και το οποίο επιβάρυνε σημαντικά την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών τουριστικών επιχειρήσεων αλλά και το διαθέσιμο εισόδημα του μέσου και ανώτερου στελεχιακού δυναμικού και των ελευθέρων επαγγελματιών, κατά πάσα πιθανότητα ήταν όχι μόνο περιττό από δημοσιονομικής πλευράς αλλά και επιζήμιο από πλευράς ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και διατήρησης του στελεχιακού δυναμικού της.

Συμπερασματικά, διαφαίνεται ότι σε μια χρονιά η οποία θα μπορούσε να συμβάλει στην σταθερά ανοδική πορεία του τουρισμού από το 2013, η καθυστερημένη είσοδος της Ελλάδας στην τουριστική αγορά το πρώτο 6μηνο του έτους, σε μεγάλο βαθμό λόγω του προσφυγικού / μεταναστευτικού θέματος, οδήγησε σε μείωση των εισπράξεων, ενώ η άσκοπη επιβολή πρόσθετων δημοσιονομικών μέτρων επιβάρυνε σημαντικά την λειτουργία των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των τουριστικών, και των μεσαίων και υψηλότερων εισοδηματικών τάξεων. Παρ' όλ' αυτά είναι πλέον σαφής ο δυναμισμός του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, όχι ως παράγοντα ευκαιριακής συνδρομής στο ΑΕΠ της χώρας αλλά ως βασικού πυλώνα της ελληνικής οικονομίας. Η άρση των φορολογικών αντικινήτρων και η άρση της οικονομικής και επιχειρηματικής ανασφάλειας θα δώσουν μεγάλη ώθηση στον δυναμισμό αυτό με σημαντικά οφέλη για το σύνολο της οικονομίας και για την απασχόληση.

Η σημαντική βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας επιβάλλει την αναθεώρηση του αναίτιου και επιβλαβούς δημοσιονομικού πακέτου των 5,4 δισ. που επιβλήθηκε φέτος

Ο δυναμισμός, οι αναπτυξιακές προοπτικές και ο κομβικός ρόλος του τουρισμού στην ελληνική οικονομία και την απασχόληση επιβάλλουν την άρση των φορολογικών αντικινήτρων που αντιμετωπίζει και την εμπέδωση ενός υγιούς επενδυτικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος

¹ Αξίζει να σημειωθεί ότι -για πρώτη φορά- δημοσιοποιήθηκαν στοιχεία οφειλών του Δημοσίου προς ιδιώτες για επιστροφές φόρων ή για απονομή συντάξεων που δεν έχουν ακόμα λογιστικοποιηθεί (δηλαδή δεν περιλαμβάνονται στα στοιχεία εκτέλεσης του Προϋπολογισμού) λόγω του ότι είναι σε εξέλιξη οι διαδικασίες ελέγχου. Σύμφωνα με την Κομισιόν το συνολικό ποσό των κονδυλίων αυτών ανήλθε τον Σεπτέμβριο σε € 3 δισ. έναντι 3,2 δισ. τον Αύγουστο.